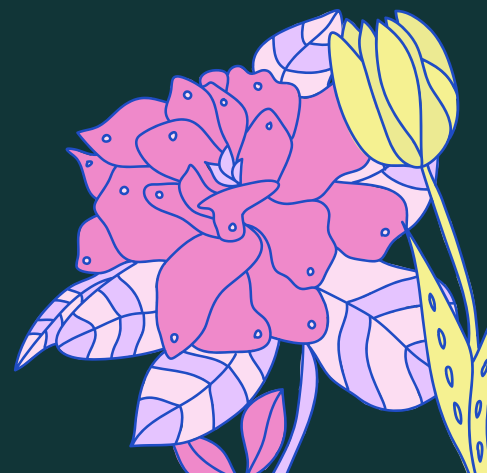
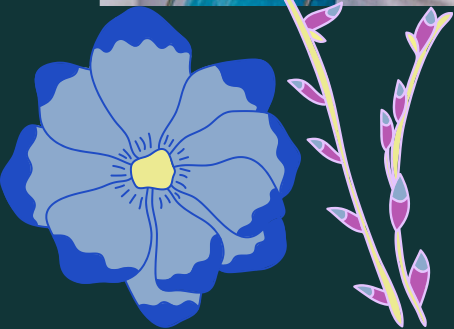

HELSINKI AMBA CARNAVAL[®]

SINCE 1991

Samba Carioca

G.R.E.S. Samba Carioca

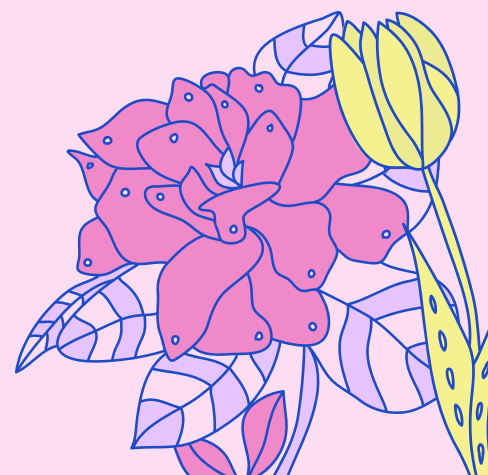
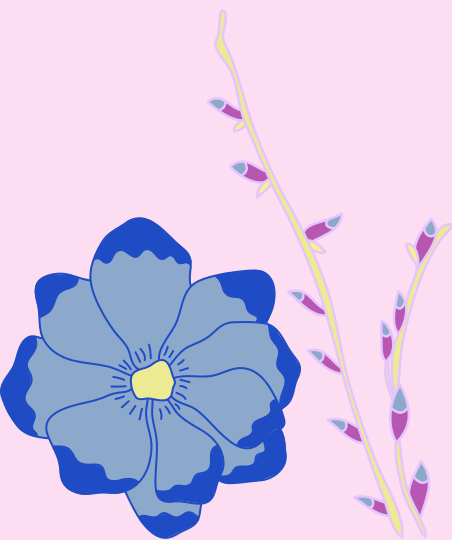
KAKOLA

JOHDANTO AIHEESEEN

Suomen historian kuuluisin vankila, Kakola, rakennettiin Turkuun 178 vuotta sitten, ja se toimi vankilana aina vuoteen 2007 asti. Sinne päätyivät maan vaarallisimmat rikolliset, ja Kakola onkin monien todellisten ja keksittyjen tarinoiden lähde. Rakennuksena korkean mäen päällä sijaitseva graniittilinna hallitsee Turun kaupunkikuvaa. Nykyisin Kakolanmäkeä on vahvasti uudisrakennettu, ja vanhan vankilan kiviseinien suojasta löytyy kylpylää ja hotellia myöten kaikki, mitä trendikäs keskiluokkainen turkulainen voi asuinalueeltaan tai ajanviettopaikaltaan kaivata.

Vankilan historian lisäksi käsittelemme kulkueessamme mielenterveyden haasteita. Pärjääminen ei ole pelkästään yksilöstä itsestään kiinni, vaan se on koko yhteiskunnan vastuulla. Terveystieteiden ja sosiaalihuollon leikkausten jäljiltä yhteiskunnassamme on ihmisiä, jotka jäävät pyörimään byrokratian rattaisiin, ja osa putoaa turvaverkkojen läpi.

Kulkue käsittelee valittua aihetta vertauskuvallisesti. Mukana on afrobrasilialaisista jumaluuksista innoituksensa saaneita hahmoja, jotka korostavat kulkueen tärkeitä teemoja. Estetiikkana käytetään steampunkia, joka on saanut innoituksensa Kakolan rakentamisen ajoilta 1800-luvulta. Retrofuturistisessa tyyliin yhdistellään höyryvoimaa, mekaanisia kellokoneistoja ja viktoriaanista muotia nykyaikaan eräänlaisessa vaihtoehtoistodellisuudessa.

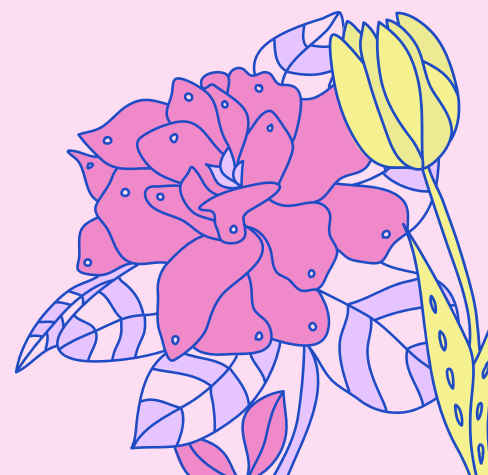
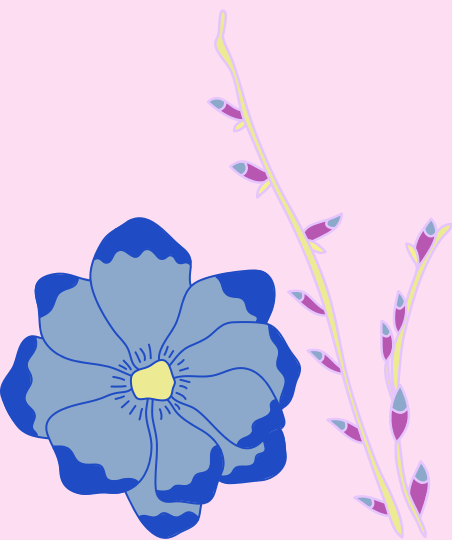

HELSINKI
AMBA
CARNAVAL®
SINCE 1991

G.R.E.S. Samba Carioca

Kulkue alkaa Kakolasta ja loppuu Kakolaan – mutta tässä välissä maailma on muuttunut ja asenteet ovat suvaitsevaisempia. Mitään yksinkertaisia ratkaisuja ei monimutkaisiin sosiaalisiin ongelmiin ole, mutta pyrimme esittelemään onnistumisen avaimia ja ovia parempaan tulevaisuuteen.

Käytämme kulkueessa paljon steampunkiin kuuluvia symboleita. Kellot ja rattaat toimivat vertauskuvina ”lusimiselle”, vankeusrangaistuksen kärsimiselle. Toisaalta aika on rahaa, ja yhä vaativammaksi käyvässä suoritusyhteiskunnassa eivät kaikki selviä. Avaimet ja lukot ovat ilmiselviä symboleja vankeudelle. Pelikortit kuvaavat meidän kaikkien saamia erilaisia resursseja ja mahdollisuuksia: kaikille meille ei ole jaettu yhtä hyviä kortteja, ja osalla meistä on siksi elämässämme vähemmän mahdollisuuksia tehdä valintoja.

G.R.E.S. Samba Carioca

Kakolan rakentaminen aloitettiin vuonna 1845. Vangit rakensivat vankilansa itse alusta loppuun. Kivet louhittiin Kakolanmäen graniitista, jonka vangit itse nimesivät kakoliitiksi. Vankilaan myöhemmin rakennetut siivet antoivat sille tunnusomaisen ulkomuodon.

Alun perin Kakolassa haluttiin vallitsevan ankara kuri ja raskaat työolosuhteet. Historiallinen oikeuskäsitys oli mustavalkoinen ja tuomitseva, kiveen hakattu kuin Kakola itse. Tämä oli aikaa, jolloin ihmisen huono-osaisuus katsottiin hänen omaksi moraaliseksi viakseen: orjuus oli esimerkiksi Brasiliassa vielä laillista, ja Suomessakin auttamisen ja yhteiskuntaan sopeuttamisen sijasta pääpaino oli rangaistuksissa ja pakkotyössä.

Yhteiskunnan turvaverkkojen kehittyessä on alettu panostaa ennaltaehkäisevään työhön, jotta syrjäytymistä saataisiin vähennettyä. Mielen terveyden häiriöt ovat Suomessa vakava ongelma, erityisesti vankien joukossa – jopa 90% vangeista saa psykiatrisen diagnoosin, ja mielen terveyden häiriöiden esiintyvyys on noin viisinkertainen muuhun väestöön nähden.

Kakolan historia on värikäs ja pitkä. Elämä muurien sisässä on ollut karua ja pelottavaa, mutta sinne on mahtunut myös inhimillisyyttä, luovuutta ja nautintoja. Elämä ei ole edes Kakolassa ollut pelkästään harmaan sävyjä, vaan toivo ja elämänjano ovat synnyttäneet mitä kekseliäimpiä tapoja selvitä pitkästä “kakusta”, jota Kakolassa usein lusittiin. Tämä psyykinen selviytymiskyky, resilienssi, vaihtelee meillä kaikilla eri elämäntilanteissa. Se on joustavuutta ja uudelleen orientoitumista, jonka avulla pärjäämme arjessa stressistä ja huolista huolimatta. Avun pyytäminen ja muiden tuki haastavissa tilanteissa on myös olennainen osa resilienssiä.

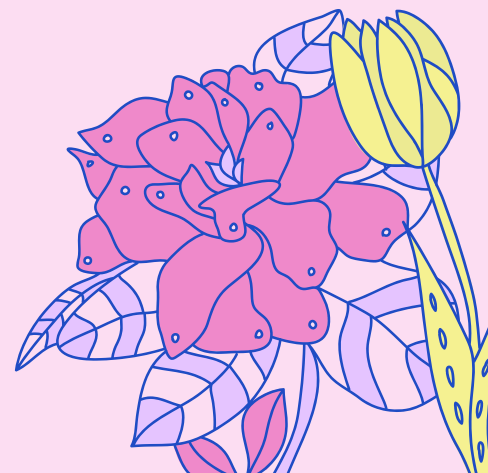
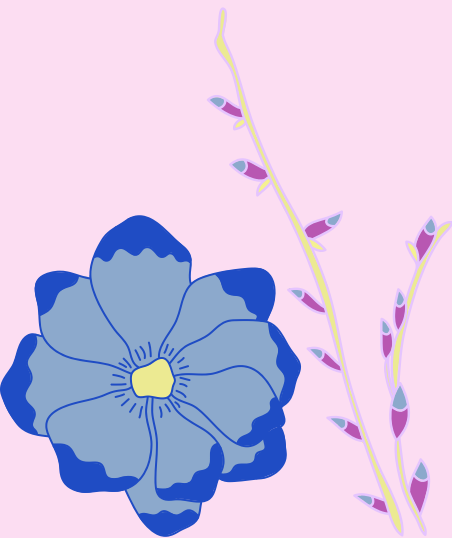

HELSINKI
AMBA
CARNIVAL®
SINCE 1991

G.R.E.S. Samba Carioca

Syrjäytyminen ja mielenterveyden ongelmat ovat monimutkaisia, eikä niitä pystytä voittamaan yksinkertaisilla patenttiratkaisuilla. Ne eivät ole kenenkään yksilön henkilökohtaisia vikoja, vaan kertovat yhteiskunnan tasolla tapahtuvista arvovalinnoista. Apu ei myöskään ole pelkkää hyväntekeväisyyttä, sillä jokainen syrjäytynyt nuori on yhteiskunnalle kallis lasku, joten ihan taloudelliselta pohjaltakin tulisi syrjäytymistä ehkäistä. Toisaalta, vaikka yhteiskunta tarjoaisikin apua, eivät heikommassa osassa olevat välttämättä pysty sitä itse hakemaan. Tarvitsemme kaikki tukea, jotkut meistä enemmän kuin muut, ja osalla meistä on lähtökohtaisestikin vahvemmat turvaverkot kuin toisilla.

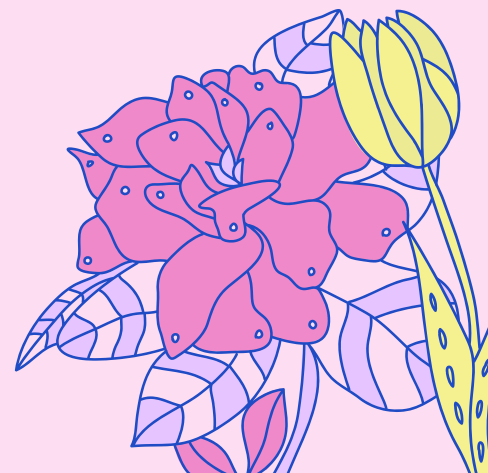
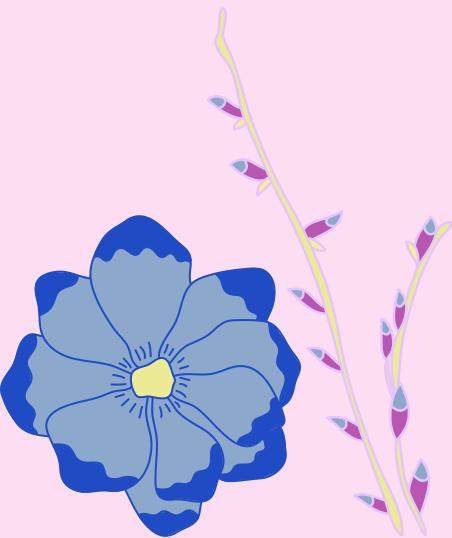

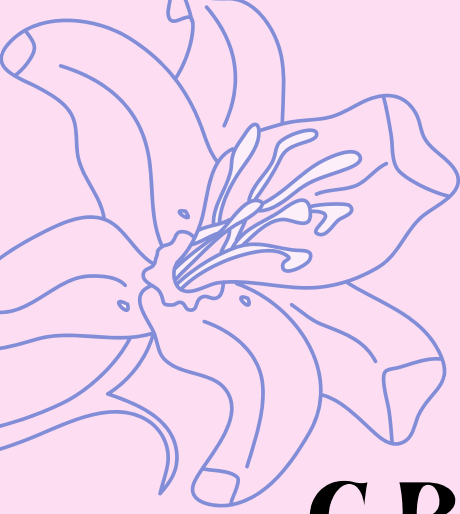

G.R.E.S. Samba Carioca

• KULKUEJÄRJESTYS

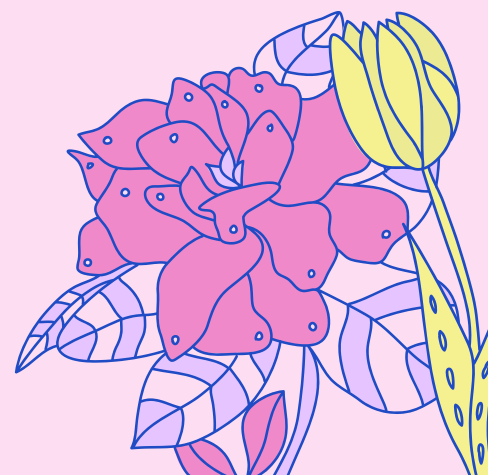
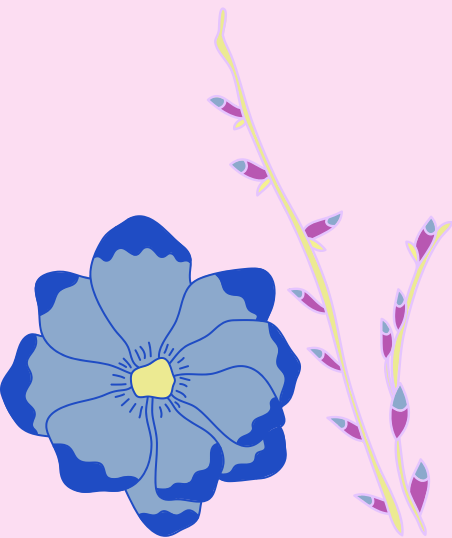
- Etujoukko: Mielen vanki: Mielenterveyden haasteet koetaan usein yksilön vaikeuksiksi, mutta niiden takana olevat syyt ovat usein yhteiskunnallisia. Kuin Kakolan kalterit, myös mielen kahleet ovat todellisia ja elämää suuresti rajoittavia: Koreografiassa kaltereita kannetaan kuin taakkaa ja ne vainoavat kuin enneisyyden varjot. Ne toimivat myös ovina, mielen vangin poukkoillessa yhteiskunnan oravanpyörässä ovelta ovelle. Kalterit muodostavat myös Kakolan itäsiiven yksityissellin, kooltaan 1 x 2,1 m. Etujoukon asuun on kirjoitettu Kakolasta löytyneitä seinäkirjoituksia, kuin viestejä menneiden aikojen vangeilta.
- Lavastevaunu: Kakola: Kakola on jylhä kivilinna, jota vangit rakentavat itse louhimalla Kakolanmäen graniittia eli kakoliittia. Sen kuuluisat siivet kohoavat Turun ylle, ja oikeuden vaa'alla punnitaan vankien rangaistuksia. Vaunu kuvaa historiallista, 1800-luvun ajatusmaailmaa.
- Louhijat: Tanssijat irtautuvat vaunusta tanssimaan kadulla ja rakentamaan Kakolaa. Ruumiillisen työn katsottiin vahvistavan mieltä ja parantavan rikollisuudesta.
- Kakoliitit: Kakoliitit ovat osa Kakolaa, kalliosta louhittuja ja tiilin koristeltuja kivenjätkäleitä. Joskus rakennamme muureja suojaamaan itseämme, eikä sisimpämme pääse loistamaan. Samoin kakoliitit rakentavat itse Kakolan muureja.

G.R.E.S. Samba Carioca

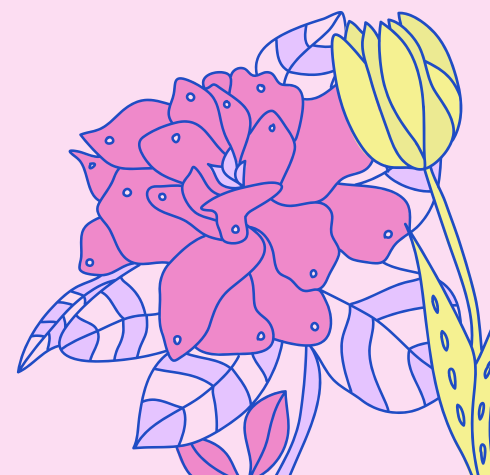
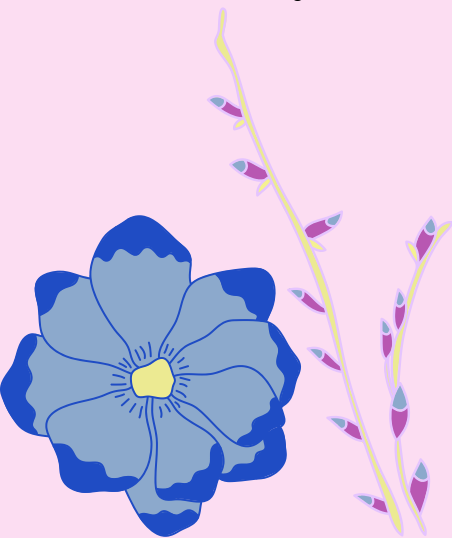
- Luottovanki on lusunut jo elinkautisen. Hän on jo iäkkäämpi vankilayhteisön kunnioitettu jäsen, joten hän saa kevyempiä töitä, ja istuu tässäkin rauhallisesti lounaalla muiden ahertaessa. (Destaque on koulumme kunniajäsen. Terveystilansa vuoksi hän esiintyy rauhallisesti istuen).
- Oikeus: Oikeutta pidettiin Kakolan rakentamisen aikaan absoluuttisena. Hahmo on saanut vaikutteita Xangôsta, afrobrasilialaisesta oikeuden jumaluudesta, joka ukkosen ja salamoiden voimalla pitää yllä oikeutta ja järjestystä. Hänen aseensa on kaksipuolinen kirves Oxé, ja päässään hänellä on pronssinen kruunu.
- Katutanssija: Tienristeysten ja valintojen herra: Hahmo on saanut vaikutteita Exústa, afrobrasilialaisesta jumaluudesta. Mahdollisuudet ja valinnat ovat hänen alaansa. Meille on jaettu erilaiset kortit aloittaa elämäämme, mutta hän avaa ovia ja portteja ja auttaa polkujen valinnassa, jotta pääsisimme tavoitteisiimme. Nykymaailmassa koulutus on yksi tärkeä elämän portinvartija, tätä kuvaa Exún akateemiseen maailmaankin sopiva silinterihattu ja viitan tilalla oleva frakki, joka samalla muuttuu haarniskaksi - koulutus antaa usein suojaa elämässä.
- Tanssijaryhmä: Elämän valttikortit: Vankilassa pelikortit olivat kiellettyjä, mutta niitä tehtiin saatavilla olevista materiaaleista ja piiloteltiin selleissä. Ne olivat Kakolassa ylivoimaisesti eniten vangeilta takavarikoituja esineitä, ja pelikortteja vaadittiin vielä 90-luvulla lakkoilun voimin. Kortit ovat myös vertauskuva lähtökohdistamme: kaikille meille ei ole jaettu yhtä hyviä kortteja. Toivomme, että nämä elämän valttikortit eivät kuitenkaan aina hukkuisi, ja taivaan (ja tavallisen elämän) portit aukeaisivat meistä useammalle!

G.R.E.S. Samba Carioca

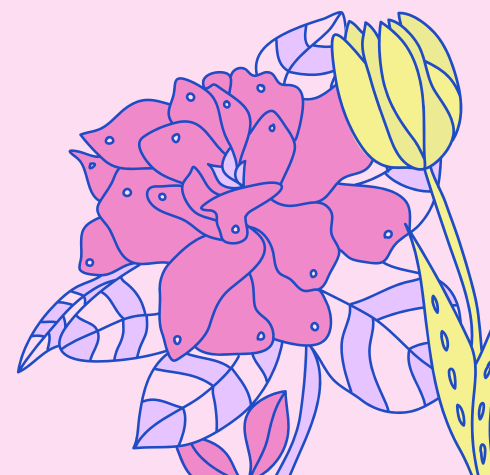
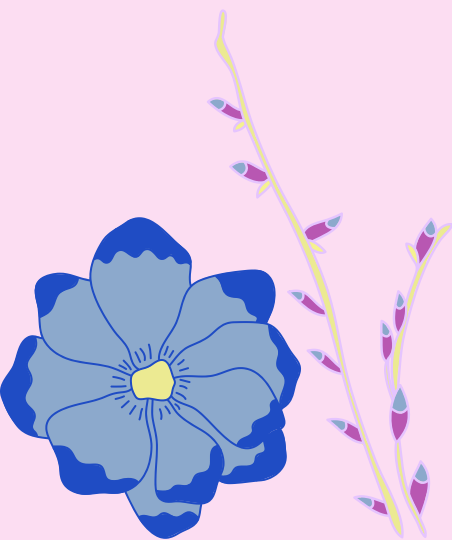
- **Baianat: Yhteiskunnan rattaat:** Yhteiskunnan rattaat pyörivät kuin kellokoneisto konsanaan. Ne suorittavat tärkeitä tehtäviä ja pitävät yhteisömme toimintaa yllä. Toisaalta yksilö voi jäädä kiinni jauhautumaan yhteiskunnan rattaisiin. Parhaimmillaan yhteiskunnan rakenteet edistävät mielenterveyttä ja ehkäisevät mielenterveysongelmia. Joskus rattaat voivat kuitenkin estää yksilöllisen tuen saamisen, ja apu voi silloin olla tehotonta tai riittämätöntä.
- **Katutanssija: Resilienssi:** Psykkinen selviytymiskyky eli resilienssi on joustavuutta ja uudelleen orientoitumista, jonka avulla pärjäämme arjessa stressistä ja huolista huolimatta. Resilienssiä on mahdollista vahvistaa ja oppia. Resilienssin kasvattaminen niin ennaltaehkäisee vankilaan joutumista kuin edesauttaa takaisin yhteiskuntaan integroitumista. Hahmo on saanut vaikutteita Ogumista, afrobrasilialaisesta jumaluudesta. Hän on vahva soturi ja seppä, joka raivaa tieltämme vaikeudet ja suojelee meitä harmeilta matkallamme päämääräämme. Ogum takoo metallin haluamaansa muotoon ja muokkaa samalla päättäväsyydellä uudet polut haasteellisten elämäntilanteiden selättämiseksi.
- **Sambakouluryhmä: Turvaverkot pettävät:** Olemme luoneet yhteiskunnan, jotta voisimme yhdessä selvitä elämän haasteista. Turvaverkkoja ovat mm. terveydenhuollon ammattilaiset, oppilaitokset, järjestöt ja erilaiset tukitoimet. Joskus turvaverkot kuitenkin pettävät, ja osa meistä putoaa yhteiskunnan ulkopuolelle. Verkkojen vahvuus on arvovalinta: Huono taloustilanne, talouden säästöt ja tukien heikennykset uhkaavat meistä kaikkein heikoimpia.

G.R.E.S. Samba Carioca

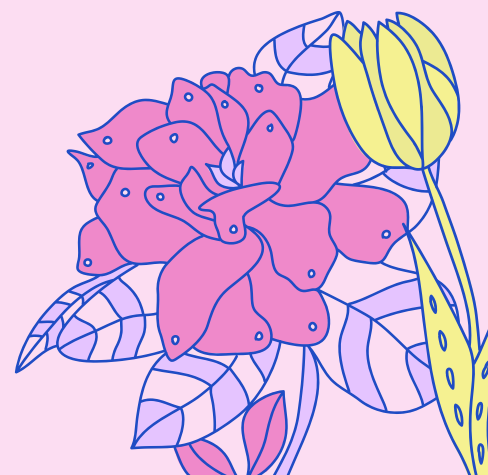
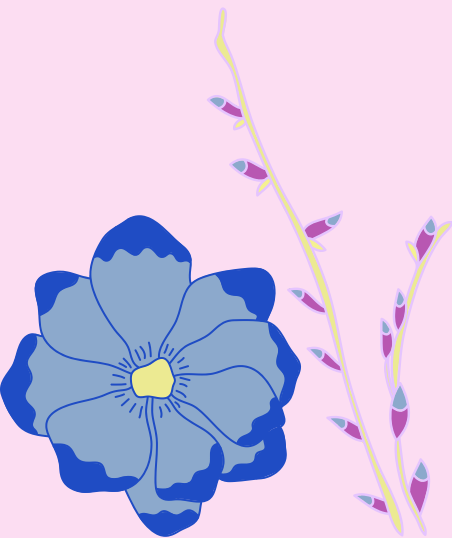
- Lipunkantajapari: Armo: Suomen tunnetuin vankien auttaja oli filantrooppi vapaaherratar Mathilda Wrede, jonka elämäntehtäväksi nousi vankien sielunhoito ja heidän olojensa parantaminen. Vangit arvostivat häntä suuresti, mitä kuvaa heidän sanontansa: "Se on hyvä asia, niin kuin Mathilda Wrede!". Yksi Suomen pahamaineisimmista murhamiehistä, Matti Haapoja, oli hänelle hyvin läheinen. Tämä aiheutti aikalaisissa pöyristymistä: Hienostorouvalle sopi toki hyväntekeväisyys, mutta ystävyys ja luottamus yli luokkarajojen oli jo sopimatonta.
- Lapsiryhmä: Pulut: Armon vertauskuvana pidetään valkoisia kyyhkysiä, mutta meillä on niiden sijasta harmaita Kakolan puluja. Vangit kesyttivät puluja ruualla ja opettivat niitä toimimaan viestinviejinä. Urbaanin legendan mukaan Turun torilla on nähty puluja, joiden jalkoihin oli liimattu jäätelötikut suksiksi, päähän pingispallon puolikas kypäräksi ja selkään nahkasuikaleista reppu. Kypärrään oli kirjoitettu terveiset Kakolasta. Nämä lapsitanssijoidemme esittämät suloiset kirjekyyhkyt kuvaavat myös yhteydenpitoa läheisiin ja avointa kommunikaatiota, jotka ovat tärkeitä meidän kaikkien mielenterveydelle.
- Passistat: Vapauden muusat: Vankilan vähävirikkeistä arkea rikastutti onneksi taide eri muodoissaan. Luovuuden ja taiteen, kuten tanssin, terapeutin rooli tunnetaan maailmanlaajuisesti.

G.R.E.S. Samba Carioca

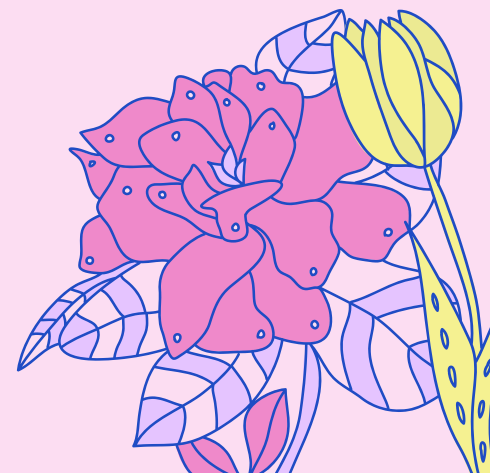
- Bateria kuningatar: Puutarha: Puutarhanhoito oli Kakolan työtehtävistä halutuin, ja sitä käytettiin palkintona luottovangeille. Bateria kuningatar kuvastaa puutarhaa, joka muotoutuu vankien käsissä, liikkuu ja elää soiton tahtiin. Puutarhakuningatar on yhteys taiteen ja itseilmaisun sekä toisaalta työtoiminnan välillä, tuoden näihin tasapainoa.
- Bateria (Rumpuryhmä): Kiireen tuolta puolen: Vangit saivat opetusta käsityöammatteihin kuntouttavassa työtoiminnassa. He kutoivat sukkaa, toimivat puusepän ja suutarin verstailla sekä työskentelivät kivenlouhimossa ja puutarhassa. Vankien tekemät tuotteet ovat tunnettuja, ja niitä on mainostettu osuvasti sloganilla "Kalusteita kiireen tuolta puolen". Klassikkotuotetta kärpässienijakkaraa on tehty jo yli 100 vuotta, ja rumpumme on siksi koristeltu siitä muistuttavin kuvioin.
- Ääniauto ja melodiaosasto: Eivät kuvita kulkuetta, pukeutuvat kulkueen väreihin
- Tanssiryhmä: Kakolanruusut: Tatuointi on aina ollut kielloista huolimatta vankiloissa suosittua. Ruusukuviosta tuli Kakolassa lusineiden tunnus, sillä monet vangit oppivat taitaviksi ruusumaalareiksi koristemaalauksen ammattikurssilla. Vankilan ulkopuolella ruusu kertoi riidanhaastajalle, että tämän tyyppin kanssa ei kannattanut metkuilla. Toisaalta ruusu leimasi kantajansa. Samalla tavalla vielä nykyisinkin mielenterveyden ongelmat aiheuttavat stigmaa ja leimautumista.

G.R.E.S. Samba Carioca

- Nuorten ryhmä: Tulevaisuuden haaveet: Myös vangit haaveilevat paremmasta tulevaisuudesta. Unelmat saattavat liittyä päihteettömyyteen, perheeseen ja työhön, eikä niiden välttämättä tarvitse olla realistisia. Haaveet ja unelmat ovat tärkeitä ja herkkiä, niitä pitää suojella murskautumiselta elämän oravanpyörässä. Sambakoulumme nuorissa on tulevaisuus: he ilmentävät kulkueessa ihania höttöisiä hattaraunelmia. Heidän päähineessään on avoin kirja, joka kuvaa koulutusta, oppimista ja avointa kommunikaatiota - kirjaan jokainen on saanut kirjoittaa oman haaveensa.
- Pieni lavastevaunu: Karu selli: Yhteiskunnan oravanpyörässä pyöritään vinhaa vauhtia kuin karusellissa. Jo valmiiksi ongelmiansa kanssa kipuilevat ihmiset laitetaan poukkoilemaan mm. KELA:n ja terveydenhuollon välillä kuin pyöröovissa, eikä ratkaisua aina löydy. Usein huonoimmassa jamassa olevilla on vähiten kykyä selviytyä karusellista ja saada apua itselleen. "Karuselli" on myös Kakolan asuinalueen uuden päiväkodin nimi.
- Vaunutanssijat: Karusellihevokset. Karusellihevokset poukkoilevat byrokratian pyöröovissa.
- Katutanssija: Uudelleensyntyminen: Vankeusaika antaa mahdollisuuden muutokseen. Tämä vaatii omaa motivaatiota, mutta myös apua ja tukea vaikeuksien voittamiseen. Hahmo on saanut vaikutteita lansästä, afrobrasilialaisesta jumaluudesta. Hän on rohkea ja voittamaton soturi, joka hallitsee tuulta ja on tunteiden, muutoksen ja jälleensyntymisen vertauskuva. Kun hän edustaa muutosta ja uudelleensyntymää, on hänen tunnuksenaan usein perhonen.

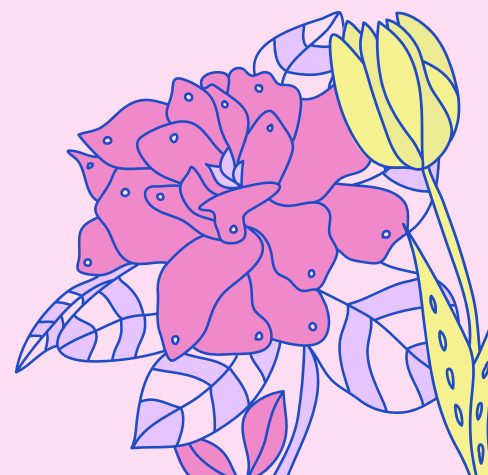
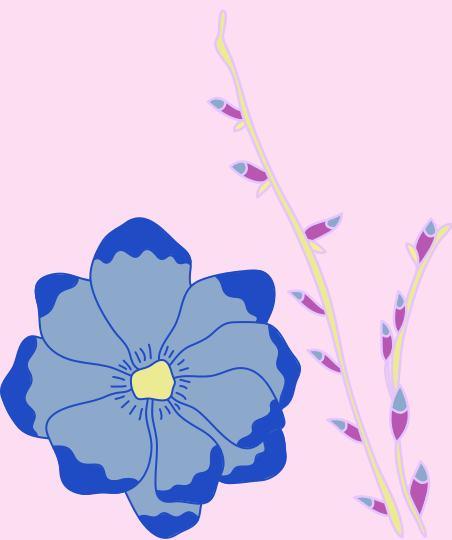

HELSINKI
AMBA
CARNIVAL®
SINCE 1991

G.R.E.S. Samba Carioca

- Tanssiryhmä: Tämän päivän Kakola: Cariocan vanha kaarti edustaa Kakolan uusimpia tuulia. Aikaa on kulunut, asenteet ovat muuttuneet, ja Kakola on syntynyt uudestaan. Mukana on leipureita, oluenpanijoita, taiteilijoita ja kaikenlaisia ihmisiä. Takana on koulutusta ja apua, turvaverkot ovat pitäneet, ja olemme yhdessä integroituneet yhteiskuntaan.

Samba Carioca Kakola (5:43)

säv: Olli Poutiainen, san: Olli Poutiainen, Terhi Poutiainen, sov: Olli Poutiainen
Puxador: Taage Laiho
ISRC FI – SSJ – 24 – 00006

Ylös korkeuksiin
Kivimuurit nousee
Ovet sellin lukitsee
Vangin pimeyteen sulkee
Toivon ääni vaimenee
Kun kalterit ympäröivät
Paikoilleen tuomittuna vankeuteen
Vaipuu mieli harmauteen

Vain vapautta kaipaa
Yksinäisyys kun vaivaa
Vie synkkyyteen
Kakoliitin uumeniin

**Valinnoistaan vastuuseen
Leiman syyllisen kantaa
Kun varjot menneen seuraa**

1. Ne ei jätä rauhaan
2. Ne musertaa

Karuselli pyörii pyörimistään
Mieltä yhteiskunnan rattaat jauhaa
Korttitalo kun romahtaa
Vain turvaverkot voi pelastaa

Saa toivon uudelleen
Taas nousemaan
Tuki yhteisön kannattaa
Vangin vapauteen kuljettaa
Mielen vapauden
Ansaitsee jokainen

**Kun Kakolaan meidät tuomitaan
On mieli kiedottu kaltereihin
Käy Carioca nyt kapinaan
Kahleita yhdessä rikkomaan**

Presidentti: Milja Holstila
Baterian johtaja: Olli Poutiainen
Värit: sininen, valkoinen, hopea
Harjoitustila: Voimakatu 5, 20520 Turku
www.carioca.fi

